

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoría

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

IX. De Philosophis qui cū omnia scire voluissent, opinionibus lapsi sunt,
& nonnulli discrimen vitae subierunt: item de doctrina Platonis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

tate, ea quidem quæ ad agriculturam, & ad domorum ac navium constructionē utilia sunt; ars videlicet ac ferrum congerere, insuper haberēt: ea verò quæ ad delicias & inanem ac superfluum divitiarum luxum pertinent, omni studio confectarentur. Ac propterea in auri argentique metallis inveniendis, longe plus difficultatis ac laboris esse ajunt, quàm in reliquis omnibus; ut vehementissimæ cupiditati labor quoque vehementissimus objiciatur. Quot insuper alia divinæ providentiæ opera licet enumerare: quæ in omnibus rebus quas nobis copiosè largita est, vitam hominum ad modestiam ceterasque virtutes manifestè impellit, & ab importunis cupiditatibus abducit. Quarum omnium rerum rationem investigare, majus quiddam est, quam quod ab homine perfici possit. Quo enim modo veritatem accuratè assequi valeat caduci atque infirmi animalis intelligentia? quo pacto Dei ab initio voluntatem comprehendere?

C A P I T U M IX.

De Philosophis, qui cum omnia scire voluissent, opinionibus lapsi sunt; & nonnulli discrimen vita subierunt. Item de d. Elima Platonis.

Quamobrem ea aggredi debemus quæ fieri possint, & quæ naturæ nostræ modum non excedant. Etenim probabilitas quæ in dialogis ac disputationibus reperitur, plerisque nostrum à veritate abducere solet. Quod quidem multis contigit Philosophus, dum in disserendo, & in pervestiganda rerum naturæ ingenium exercent. Nam quoties miraculorum magnitudo inquisitionem ipsorum longe transcendit, variis argumentandi modis veritatem involvunt. Unde fit ut contraria sentiant, & alter alterius dogmata impugnet; idque cum sapientes videri velint. Ex quo populorum gravissimi motus, & Principum acerba iustitia adversus ipsos exstiterunt, dum mores atq; instituta majorum ab illis convelli putant. Ac sapenumero exitium ipsorum inde est consecutum. Socrates certe disserendi scientia elatus, cum rationes quæ infirmiores erant, valentiores efficeret; & in contradicendo assidue luderet, tribulium ac civium suorum invidia interfectus est. Sed & Pythagoras qui temperantiam ac silentiū confectari se præ ceteris profitebatur,

ἐυχής τε καὶ γεωργίαν, οἰκοδομίαν τε καὶ ναῶν κατασκευασίαν, οἷον σιδήρεα καὶ χαλκῶν καταφρηθέντες, τῆς σωμαθεοσεύσεως ἀντιπαθημέλου. [καὶ] τῷ πρὸς τρυφήν τε καὶ ἀφρονισμὸν πλεῖστα φεικσίαν παρενοούτο. διὸ χαλεπώτερον τὴν ἔχουσαν τε καὶ ἀργύρεον ἔχουσαν, καὶ μείζονος καμᾶτος τῷ ἄλλων ἀπείλων μείζονων φασὶν εἶναι. ὅπως τὸ σφοδρῶς τῆς ὀπιότητος τὸ τε καμᾶτος σφοδρῶν ἀντιπαθημάτων πόσα δ' ἄλλα τῆς θείας θεωρίας ἐργασίας καταβλήσασθαι, ἢ πᾶσιν οἷς ἀφρονῶν ἐπιπέδω ἐδωρήσατο, τὸν τῷ ἀνθρώπων βίον πρὸς τὴν φροσύνην καὶ τὰς ἄλλας πάσας ἀρετὰς ἀφροσύνης εἰαρήθην, ἀπαγόντων δ' ὅπου ἀκαίως πλεονεξίας ὧν πάντων ὄξυνον τὸν λόγον, μείζον ἔργον ἐστὶν ἢ κατὰ ἀθεωπητοῦ γὰρ ἂν τις κατὰ ἀκρίβειαν ἀληθείας ἐφίκοιτο ἢ φθαεῖτε καὶ ἀθεοῦς ζωῆς διάνοια πρὸς ἀντὶν ἐξ ἀεχῆς εἰλικρινῆς Θεῶν βέλκων κατανοήσεις.

Κεφ. Θ.

Περί τῶν σοφῶν, οἱ δὲ τὸ πάντα βύλασθαι εἶδον, καὶ τὸ δέξασθαι σφάλμασιν, καὶ κινδύνοις ἰσχυροῦσθαι ἀποφύγεσθαι τὰ πλατανοῦσθαι.

Διόχευε τοῖς διωασίαις ἐγχειρεῖν, καὶ τῶν ἐν τοῖς διαλογοῖς γνωμῶν, ἀπαρχῆς πλείονη μὲν διὰ τὴν ὄντων ἀληθείαν ὁδὸν πολλοῖς τῶν φιλοσόφων συμβέβηκε, ἀλλ' οὐχ ὅσοι φερέτερος λόγος, καὶ τὴν τῶν φύσεως τῶν ὄντων ἐξέτασιν. ὅσαίς γὰρ ἀντὶ τὸ μέγεθος τῶν πραγμάτων τῆς ἐξέτασεως αὐτῶν ὀπιότησι, διαφόροις ἰσχυροῦσθαι τὸ ἀληθὲς ἀποκρύπτονται, συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς ἐναντία ἐξάξεν, καὶ μάχεσθαι τοῖς ἀλλήλων δόγμασιν. αὐτὰ σοφοῖς εἶναι θεωροῦσθαι, ὅσοις εἰσεσις τε δὴμων, καὶ διωασενοῦσθαι χαλεπὰ κείσας, οἱ μὲν τὸ πατρώον ἐξ ἑαυτῶν διαφθέρουσθαι καὶ αὐτῶν ἐκείνων ὀλεθροῦσθαι πολλοῖς παρεμποδίσθησε. Σωκράτης γὰρ ὡς ἀπὸ λεκτικῆς ἐπαρεθείς, καὶ τὰς χειροῦσθαι ἰσχυροῦσθαι βελτίους ποιῶν, καὶ παῖσιν παρεμποδίσθησε τὰς ἀντιλογικὰς λόγους, καὶ τῆς τῶν ὁμοφύλων τε καὶ πολιτῶν βασίλειαν ἀνήσθηται ἐμὴν ἀλλὰ καὶ Πλάτωνος γόργος ζωφροσύνην ἀσκήν θεωροῦσθαι ἐξ ἀεχῆς καὶ σιωπῆν, κατὰ ψευδοῦσθαι ἀμφοῖν.

τὰ γὰρ ὑπὸ τῶν προφητῶν πάλα ποτε προ-
 λεχθέντα, ἐπιδημήσας τῇ Αἰγύπτῳ, ὡς ἰδίᾳ
 γὰρ ὑπὸ Θεοῦ ἀναπέθετο, τοῖς Ἰτα-
 λιώταις προσηγορεύειν αὐτὸς τε ὁ ὑπὲρ πάν-
 τας τὰς ἄλλας ἠπιώτατος Πλάτων, καὶ τὰς
 διανοίας τῶν ἀνθρώπων πρῶτον ὅτι τῶν αἰ-
 σθησῶν ἐπιτάνοτα καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἔχον-
 τὰ ἐπίστασις ἀνακύνει, ἀναβλέψας τ' ἐπιτά-
 μισαίεσσι καὶ διδάξας, πρῶτον μὲν Θεὸν ὑφη-
 γησάτω τὸν ὑπὲρ τὴν ἔσθιαν καλῶς ποιῶν
 ὑπετάξε ἢ τέτρω κ' ἰδεύτερον. καὶ δύο ἔσθιας
 τῷ δὲ ἰδὲ μὲν δ' εἰλε, μιᾶς ἔσθης τῆς ἀμφοτέρων
 τέλει ὁππότε, τῆς τε ἔσθιας τῆς δευτέρας Θεοῦ
 τῷ ὑπαρξῶν ἔχουσης ἐκ τῆς πρώτης αὐτὸς γὰρ
 ἐστὶν ὁ δημιουργὸς καὶ διοικητὴς τῶν ὅλων, δηλο-
 νότι ὑπερβαίνει καὶ ὁ ἢ μὲν ἐκείνον, ταῖς
 ἐκείνης προσηγορίας ὑποσηγορίας, τὴν αἰτίαν
 τῆς τῶν πάντων συστάσεως εἰς ἐκείνον ἀνα-
 πέμπει. εἰς ἂν ὄντων εἴη καὶ τὸν ἀκριβοῦς λόγον, ὁ
 τῶν πάντων ἐπιμέλειαν ποιῶν, προσηγορίας
 καὶ μὲν τῶν Θεῶν λόγους, καὶ ἀκακομή-
 σιας τὰ πάντα ὁ ἢ λόγους αὐτὸς Θεὸς ὢν, αὐ-
 τὸς τυγχάνει καὶ Θεὸς παῖς ποῖον γὰρ ἂν ἴς ὄνο-
 μα αὐτῶν ἀφ' ἑαυτοῦ ὡς τῶν προσηγορίας
 τῶν παιδῶν, ὅσα ἂν τὰ μέγιστα διαμαρτάνοι,
 ὁ γὰρ τῶν πάντων πατήρ, καὶ τῶν ἰδίων λόγους
 δικαίως ἂν πατὴρ νομίζοιτο. μέχρι μὲν ὄντων
 τε, Πλάτων σὺ φρονίω ἐν ἢ τοῖς ἐξῆς,
 ἐνείκε) διαμαρτάνων τῆς ἀληθείας, πλη-
 θύνει τῶν Θεῶν εἰσαγωγῶν, καὶ ἐκάστοις ἐπιλήθεις
 μορφῶν. ὅπως καὶ παρατίθεται ἐν τῇ μετὰ
 τὴν πλάτων ὡς τῶν ἀλογιστοῦ τῶν ἀνθρώ-
 πων. πρὸς μὲν τῶν πρόνοιαν τῶν ὑψίστων Θεῶν
 μὴ ἀφορώσων. τὰς δ' εἰκόνας αὐτῶν ἀνθρω-
 πείους τε καὶ ἑτέρον ζῶων τύποις μεταμορ-
 φημοῖς, σεβόντων. συμβέβηκε ἢ μετὰ τὴν ἴ-
 να μεγάλη τ' ἐπαίνεσθαι ἀξίαν φύσιν τε καὶ παι-
 δειαν, τοιοῦτος δ' ἐστὶν μετὰ τὴν πλάτων πλάσμασιν,
 ἀκαθάρτως τε καὶ μὴ εὐκρινῶς ἔχειν. δοκεῖ
 μοι δ' ὁ αὐτὸς ἐπιλαμβανόμενος ἑαυτῶν
 διορθῶν λόγον, τὸ πνεῦμα τῶν Θεῶν σαφῶς
 διττῶν λογικῆν ψυχὴν ὑπάρχουσαν διττῶν ἢ τὰ
 πάντα εἰς δύο εἶδη νοητῶν τε καὶ αἰσθητῶν,
 τὸ συγκείμενον ἐκ σώματος ἀεμογῆς, καὶ τὸ
 μὲν γὰρ καὶ ἀληπτόν, τὸ ἢ δόξη μετ' αἰσθησεως
 δοξασθὲν ὡς τε τὸ μὲν τῶν ἀγίων πνεύματος
 μετέχον, ἄτε δὴ ἀσύγχυτον καὶ αὐλον,

A mendacii convictus est. Quae enim ipse
 olim praedicta à Prophetis acceperat
 dum in Aegypto versaretur, ea tanquam
 sibi privatim à Deo patefacta, Italis praedixit.
 Plato deniq; qui reliquos omnes
 morum lenitate superavit, & qui homi-
 num mentes à sensibus ad res intelli-
 gibiles eodemque semper in statu perman-
 entes primus abduxit, & ad sublimia
 oculos attollere asluefecit: primum
 quidem Deum supra omnem substan-
 tiam esse docuit, rectè omnino. Huic
 alterum subjecit, & duas substantias nu-
 mero distinxit; cum una sit utriusque
 perfectio, & secundi Dei substantia ex
 primo proficiscatur Deo. Hic enim
 Opifex est & Moderator universorum;
 ac proinde omnia transcendit. Ille ve-
 rò qui secundus ab eo est, mandatis ejus
 inserviens, omnium rerum constitutio-
 nem ad eum tanquam ad causam refert.
 Itaque juxta accuratissimam philoso-
 phandi rationem, unus fuerit qui om-
 nium rerum curam gerit; & qui uni-
 versis consulit; Deus scilicet sermo, à
 quo exornata sunt cuncta. Qui cum ve-
 re sit Deus, idem etiam est Filius Dei.
 Quod enim aliud nomen praeter Filii
 appellationem ei quisquam imponens,
 non simul summo scelere sese obstrin-
 xerit? Quippe ille qui est omnium pater,
 meritò etiam sermonis sui Pater
 existimatur. Et haecenus quidem Plato
 rectè sensit. Verùm in his quae sequun-
 tur, multum à vero aberrasse deprehendit;
 dum & plures inducit Deos; &
 diversas singulis formas attribuit. Quod
 quidem majoris adhuc erroris ansam
 praebuit imperitis hominibus, qui ipsam
 quidem summi Dei providentiam ne-
 quaquam considerant: imagines ve-
 rò ad hominum & animalium quorum-
 dam similitudinem à seipsis fictas ve-
 nerantur. Atque ita contigit, ut ex-
 cellens ingenium, atque doctrina
 summa omnium laude dignissima, hu-
 jusmodi erroribus permista atque in-
 voluta, minus pura sinceraque esset.
 Idem potro mihi videtur seipsum re-
 prehensens, sermonem illum corri-
 gere; dum disertè affirmat, animum
 ratione praeditum, Dei Spiritum esse.
 Cuncta enim in duo genera distribuit;
 intelligibile scilicet ac sensibile: quo-
 rum illud simplex atq; incompositum;
 hoc est corporum compage conflatum
 est. Et illud quidem intellectu percipi-
 tur; hoc verò opinione cum sensu con-
 junctà comprehenditur. Itaq; illud di-
 Ddd d

